

Riziká predaja podielov v družstvách trvajú

Ako si neskomplikovať ešte viac ťažkú existencnú situáciu. Alebo ako úplne nenaletieť hockomu a neprísť o majoritný podiel v podniku. Ocitnúť sa v takejto situácii nemusí byť vôbec beh na dlhé trate. Poľnohospodárske podniky totiž majú za sebou náročné obdobie, často siahajú na dno svojich možností a uvažujú, ako vyjsť z ekonomických či personálnych problémov, s ktorými sa boria. V takejto situácii je omnoho jednoduchšie naletieť rôznym „investorom“ či prijať „pomoc“, ktorá v konečnom dôsledku znamená len snahu za účelom získania majoritného podielu hlasovacích práv v družstve.

Čudná pomoc s vidinou zisku

Tento rok je pre poľnohospodárov drsný. Veľa podnikov z tohto odvetvia skončí v strate. „Odhadujem, že poľnohospodársky podnik s priemernými parametrami skončí v strate približne 50 € na hektár, a to vrátane dotácií,“ bilancuje predseda predstavenstva Slovenského farmárskeho, družstva Rastislav Klembara. Podľa neho sa takéto podniky aj napriek snahe nedokážu ubrániť rôznym výkyvom na trhu a nemajú dobrú východiskovú situáciu ani pri jednaní s odberateľmi či dodávateľmi. Nevyhnutne by potrebovali hľadať iné možnosti zárobkov, nové finančné zdroje, no ich možnosti – ekonomické a personálne, im to neumožňujú. „Nemajú prostriedky na rozvoj a tým sú výrazne oslabení v boji s konkurenciou,“ dodáva Klembara. A tak sa stáva, že poľnohospodársky podnik sa v situácii dlhodobej platobnej neschopnosti rozhodne pre vstup ďalšieho člena do svojho podniku prevzatím časti podielových listov družstva. Jednoducho povedané, môže sa stať, že dodávateľ, ktorému podnik dlží, ponúkne takúto formu spolupráce. „Odberateľ ich zase tlačí do nízkych výkupných cien a tiež môže mať s pod-

Rastislav Klembara, predseda predstavenstva Slovenského farmárskeho, družstvo.

nikom rôzne úmysly. To je špecifickosť slovenského trhu, ktorá výrazne ovplyvňuje podnikanie v poľnohospodárstve,“ tvrdí predseda predstavenstva Slovenského farmárskeho, družstva.

Ako teda nenaletieť

Podniky v tomto segmente sú často odkázané na vstup investora. Toto ale so sebou prináša obrovské riziká. Môžu skončiť v rukách osôb, ktoré majú záujem len o rýchly špekulatívny zisk z predaja majetku družstva. Dokonca v niektorých prípadoch nový väčšinový podielnik, ktorý sa tvári ako záchranca podniku, nakoniec rozhodne o jeho definitívnom konci. A tak profituje z likvidačnej hodnoty majetku. „Aby nedochádzalo k jednostranným výhodám pre nových investorov a poľnohospodárske podniky jednoducho neprichádzali o svoj väčšinový podiel, mali

by si v prvom rade zabezpečiť pevné právne zázemie a základy v podobe stanov družstva,“ hovorí Daniel J. Kratky z poradenskej skupiny Kratky Global. Pod ňu patrí aj poradenská spoločnosť LawFarm, ktorá otvorila tému a diskusiu týkajúcu sa družstevných podielnických listov, privatizácie družstiev aj zmien v rámci vnímania družstevníctva na Slovensku.

DPL – družstvo prvou voľbou

Ďalšou nástrahou, ktorú poľnohospodársky podnik nevie len tak jednoducho ovplyvniť, je všeobecná situácia v rámci pomaly končiacej majetkovej reštrukturalizácie a stále aktuálneho skupovania DPL. Nadalej sú občania na Slovensku, ktorí vlastní DPL. Takže tu môže prísť opäť k stavu, že osoba, ktorá nemá záujem družstvo rozvíjať, ale likvidovať,

Je veľmi jednoduché naletieť rôznym „investorom“, ktorí usilujú o získanie majoritného podielu hlasovacích práv v družstve.

sa dostane k väčšine podielu skupovaním. Daniel J. Kratky opäť zdôrazňuje potrebu silného právneho zázemia a tiež pokúsiť sa zabezpečiť, aby práve družstvo bolo prvou voľbou predávajúcich vlastníkov podielových listov. „Vzhľadom na to, že obmedziť prevoditeľnosť DPL nie je možné, musia všetci vlastníci DPL vedieť, že družstvo im dlhodobo ponúka najlepšiu alternatívu na ich odkúpenie. A cena je len jedným atribútom.“ Družstevné podielnické listy by mali skončiť v rukách osôb, ktorých záujmy sú totožné so záujmami väčšiny členov družstva, dodáva Kratky.

Ako si s tým poradiť

Vo väčšine poľnohospodárskych podnikov je už ukončená reštrukturalizácia realitou. Ostáva približne 150 družstiev, ktoré pretransformované ešte neboli. Práve tieto sa môžu obávať spomínaných nepríjemných situácií, do ktorých sa môžu neuváženým konaním dostať. Dokončovaním transformácie sa naďalej zaoberá poradenská spoločnosť Kratky Global: LawFarm. Jej špecialisti poradia v akejkoľvek otázke, keďže majú skúsenosti z reštrukturalizácie desiatok podnikov počas uplynulých siedmich rokov. „Potvrdzujú sa všetky predpovede, ktoré sme hovorili na začiatku a potvrdilo sa nám najmä, že poľnohospodársku prvovýrobu a družstevníctvo je nevyhnutné

vnímať ako ktorékoľvek iné odvetvie hospodárstva. Všade muselo prísť k zmenám a nielen u nás, ale aj v zahraničí,“ hovorí Kratky z LawFarm. V samotnej podstate družstiev k zmenám po transformácii nedošlo. Ale vznikli nástroje, pomocou ktorých sa môžu robiť opatrenia a rozhodnutia vedúce k prospechu podniku a jeho členov. V družstvách by mali rozhodovať manažéri s ambíciami rastu a rozvoja, ako je to aj inde. Ani poľnohospodársky podnik neprežije len tak, musí neustále sledovať trendy v obchodovaní a prispôbovať sa čo najlepšie situácii na trhu.

Sila väčších hráčov

Služby poradcov aj dnes využívajú už transformované družstvá, a to najmä

rovať minimálne 300-tisíc hektárov. Stredných podnikov obhospodarujúcich okolo 10-tisíc hektárov bude tak do dvadsať,“ prognózuje Rastislav Klembara zo Slovenského farmárskeho, družstva. Vstup investorov a partnerov do družstiev nie je len nutnosťou zachrániť stav podniku a často pritom neuvážene uzatvoriť spoluprácu s niekým, kto nemá záujem o rozvoj podniku. V prípade seriózných investorov ide o pravý opak – o zveladenie podniku a jeho ďalší rozvoj a schopnosť konkurovať.

Aj Slovenské farmárske, družstvo vstupuje do poľnohospodárskych podnikov, ktoré majú záujem o rozvoj, rast a finančnú stabilitu. „Podnikom poskytujeme silnú právnu ochranu, špičkových odborníkov najmä

Daniel J. Kratky, právny expert Kratky Global: LawFarm.

v otázkach ako sa pohybovať a vyrovnávať so situáciou na trhu. Nároky sú čoraz vyššie a konkurencia už nestavia svoj úspech len na hektárových výnosoch. Postupne sa vykryštalizuje aj budúcnosť poľnohospodárskych podnikov. „Niekoľko veľkých firiem združujúcich viacero podnikov bude obhospoda-

na zanedbaný finančný manažment, unikátne postupy vo vedení družstva,“ hovorí Klembara. A dodáva, že pri vstupe do družstva v prvom rade skúmajú potreby a záujmy mienkotvorných ľudí v podniku a podľa toho navrhujú korektné riešenie výhodné pre väčšinu členov družstva. M. M.

Trend na poľnohospodárskom trhu je jednoznačný: Niekoľko veľkých firiem združujúcich viacero podnikov bude v dohľadnej dobe obhospodarovať minimálne 300-tisíc hektárov.